

Udržitelná města a obce

Papírové město – Město, ve kterém chci žít

Anotace

Tato vyučovací jednotka je primárně určena pro práci v hodinách zeměpisu. Žáci pracují s videem Papírové město – Město, ve kterém chci žít a pomáhají hrdinům příběhu splnit první misi – zlepšit podmínky v centru imaginárního města tak, aby se tu zdejší obyvatelům lépe žilo. V hlavní části lekce vypracovávají plán záchrany centra města, přičemž v této části lekce můžeme pracovat dvěma různými způsoby. První varianta staví na skupinové práci s příloženými texty pomocí metody skládkového učení (metoda kritického myšlení – RWCT). Druhá varianta je založena na diskusi nad fotografiemi v příložené prezentaci.

90 min

8. a 9.
ročník

Video

Vzdělávací oblast a vyučovací předmět: Člověk a příroda – Zeměpis, Člověk a společnost – Výchova k občanství

Průřezové téma: Environmentální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Očekávané výstupy:

Z-9-4-02 Žák posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel.

Z-9-5-03 Žák uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí.

VO-9-1-05 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám

Klíčové kompetence:

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Cíle vyučovací jednotky:

Žák vyhledává, vybírá a hodnotí relevantní informace vzhledem k danému účelu.

Žák vytváří plán, který vede ke zlepšení podmínek v centru města.

Žák posoudí a zdůvodní, jaké podmínky by měly panovat v městech, aby města splňovala podmínky udržitelnosti.

Pomůcky:

Obrázek k evokaci (centrum města)

Pracovní list

Varianta 1: Prezentace Udržitelná města

Varianta 2: Články: Kodaň – město, ve kterém jde o štěstí lidí, ne aut; Chytré praktiky ke snížení automobilové dopravy ve městech; Stavba vertikálních lesů na vzestupu; Autobusy v Brně pojedou na bioplyn z odpadní vody; Cestuj zdravě p(r)o Zemi – příklad Prahy

Doplňující a pomocné materiály:

Často kladené otázky

Odpovědi na články k lekci

Příklad možného řešení – Plán pro splnění mise č. 1

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Digitální vzdělávací zdroj pro výuku zeměpisu,
RČ: CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_067/0.012346

POPIS VYUČOVACÍ JEDNOTKY

1 Evokace: Vstup dovnitř

🕒 5 min

Ukážeme žákům obrázek z filmu, ve kterém se sourozenci ocitnou v centru města. Pobídeme žáky, aby si představili, že se najednou ocitli v tomto místě: *Toto je ukázka z videa, na které se teď společně podíváme. Představte si, že byste se ocitli na takovém místě. Jak byste se asi cítili? Pokud byste se necítili dobře, pomohlo by vám na tom místě něco změnit? Pokud ano, co by to bylo?*

2 Které řešení zvolíme?

(práce s první částí videa a rychlé rozhodování)

🕒 20 min

- Pustíme žákům film do 4. minuty (do části, v níž se hrdinové rozhodují, zda zvolí řešení A, B či C).
- Žáci se rozhodují pro řešení A, B či C pomocí metody **přemýšlej – prodiskutuj – sdílej**: Žáci nejdříve chvíli sami přemýšlejí. Poté ve dvojicích prodiskutují, které řešení je podle nich nejvíce vhodné. Sdílení provedeme pomocí rychlého hlasování, které můžeme udělat např. tak, že každá z dvojic dá nad hlavu papír, na němž bude napsané, pro kterou možnost se rozhodla. Zástupců jednotlivých odpovědí se zeptáme, proč takto hlasovali.
- Pokud žáci hlasovali pro možnost A (vyhovím mamince) či pro možnost B (vyhovím muži s tělesným postižením), podíváme se, co se stane, pokud bychom zvolili tuto možnost.
- Na všechny důsledky se podíváme i případě, že všichni žáci hlasovali pro správnou možnost C. Necháme žáky předvídat, co se asi stane, pokud bychom zvolili možnost A. Potom se podíváme na důsledek této volby, čímž žáci budou moci porovnat své předpovědi s realitou. To samé opakujeme pro volbu B.

3 Splnění mise č. 1: Vypracování plánu záchrany centra města

Tuto část realizujeme poté, co se rozhodneme pro řešení C (důsledek volby C žákům pouštíme až v bodě 5). Žáci mají za úkol ve skupině vypracovat plán záchrany města na základě materiálů, a to buď článků, nebo prezentace.

Pozn.: Vyberte si jednu ze dvou variant. První varianta: Práce s texty pomocí metody skládkového učení, Druhá varianta: Práce s prezentací.

3A První varianta: Práce s texty pomocí metody skládkového učení

🕒 35 min

Žáci pomáhají hrdinům videa vypracovat plán mise pomocí textů, které obsahují příklady dobré praxe. V této části hodiny pracujeme metodou **skládkového učení**:

Sestavení domovských skupin:
(5 min)

Žáky seznámíme s úkolem, který budou plnit v domovských skupinách (vypracování plánu záchrany centra papírového města). Sestavíme **domovské skupiny** po pěti žácích. (Popř. v nějaké skupině může být 6 žáků, pokud nám to nevyjde početně). Každému z žáků přidělíme číslo (od 1 do 5).

Práce s přiděleným textem v expertních skupinách:
(15 min)

Žáci se stejným číslem se sejdou v **expertní skupině**, ve které si společně prostudují přidělený text. V expertních skupinách tedy bude 5 žáků (popř. 6). Žáci v expertních skupinách mají za úkol nastudovat přidělený text a odpovědět na otázky pod ním. Tyto otázky jim pomohou vybrat podstatné informace a dále se nad nimi zamyslet tak, aby s výsledky svého bádání mohli seznámit spolužáky v domovských skupinách. Pokud některá skupina skončí dříve, mohou její členové psát otázky, které je při čtení napadly. Učitel obchází skupiny a v případě potřeby pomáhá (např. návodnými otázkami). Učitel si může s žáky dohodnout znamení, kterým si řeknou o pomoc (např. zvednutí ruky, dají na stůl barevný papírek apod.).

Texty v příloze a otázky:

Kodaň – město, ve kterém jde o štěstí lidí, ne aut

1. Jde ve vašem krajském městě spíše o štěstí aut, nebo lidí? Vysvětlete, proč si to myslíte.
2. Jakými způsoby se dá docílit vize architekta Jana Gehla?

Chytré praktiky ke snížení automobilové dopravy ve městech

1. Jaké kroky Lipsko podniklo ke snížení emisí CO₂?
2. Uveď příklady bezbariérovosti ze svého okolí. Jakými způsoby by se dalo bezbariérovosti docílit v centru nějakého většího města, které znáte?

Stavba vertikálních lesů na vzestupu

1. V čem tkví výhody vertikálních lesů?
2. Vertikální lesy jsou příkladem tzv. městského zahradničení. Jakými způsoby by se ještě městské zahradničení dalo realizovat? (Např. ve vašem městě či v nějakém větším městě, které znáte?) Uveďte co nejvíce nápadů.

Autobusy v Brně pojedou na bioplyn z odpadní vody

1. Jaké další alternativní zdroje pohonu znáte? Jaké jsou výhody využívání alternativních zdrojů pohonu oproti benzínu či naftě? Existují i nějaké nevýhody?
2. Jaké jsou výhody výroby biopaliv z čistírenských kalů oproti běžným biopalivům?

Cestuj zdravě p(r)o Zemi – příklad Prahy

1. Vymyslete názvy jednotlivých částí textu tak, aby vyjadřovaly hlavní myšlenku těchto částí. Tyto názvy pak dopište na prázdné řádky vedle čísel 1 až 5.
2. Jaká opatření byste zavedli, abyste podpořili cyklistickou dopravu ve městě?

Práce v domovské skupině (sestavení plánu splnění mise):

(15 min)

Žáci se vrátí do domovských skupin, kde sdílí, na co přišli ve svých expertních skupinách. Domovská skupina vypracuje plán, který bude sloužit ke splnění mise č. 1. Žáci mohou pracovat s příloženým pracovním listem, či bez něj (viz možné způsoby práce).

3B

Druhá varianta: Práce s prezentací

35 min

Promítneme žákům prezentaci, která ukazuje příklady dobré praxe z různých měst. U každého obrázku jsou otázky k zamyšlení. Žáci odpovědi promyslí a prodiskutují (buď ve dvojicích, nebo v menších skupinkách). Poté odpovědi sdílí se zbytkem třídy. Společně odpovědi doplňujeme a rozvíjíme. Učitel podněcuje diskusi pomocí otevřených otázek. Žáci si zároveň během prezentace píšou poznámky (zaznamenávají si důležité informace).

Žáci v menších skupinkách vypracují plán záchrany města. Vycházejí přitom z poznámek, které si zapsali během prezentace a společné diskuse (stejně jako v případě skládkového učení i u této varianty mohou žáci pracovat s příloženým pracovním listem, či bez něj).

Možné způsoby práce (způsoby opory, které můžeme poskytnout žákům na základě jejich potřeb):

- Bez poskytnuté opory: Žáci nedostanou k dispozici pracovní list (v příloze).

- Práce s pracovním listem: Žáci dostanou pracovní list, který obsahuje plán splnění mise. Zde naleznou seznam opatření (bodů), ke kterým musejí dopracovat doporučení (jak by se dalo dané opatření zrealizovat).
- Společně si ukážeme první řešení v pracovním listě, zbytek úkolů žáci dělají sami.

4 Prezentace plánů

 10 min

Žáci prezentují své plány pomocí tzv. **procházky po galerii**. Žáci vystaví jednotlivé plány např. na lavici. Potom obcházejí třídu a čtou si plány spolužáků. Mohou k nim připisovat poznámky, otázky apod.

5 Srovnání našeho plánu s videem

 10 min

Pustíme žákům řešení, ke kterému se došlo ve videu. (Žáci mají možnost porovnat svůj plán s řešením ve videu.)

6 Reflexe

 10 min

Vrátíme se k otázce ze začátku hodiny (*Co bychom v tomto městě změnili?*) a odpovědi upravujeme/doplňujeme podle toho, k čemu jsme došli.

